

Heather Plett

de kunst van
holding
space

lessen in liefde,
loslaten en leiderschap

Uitgeverij Het Noorderlicht

Copyright © 2021 Uitgeverij Het Noorderlicht
Auteur: Heather Plett | heatherplett.com

1e druk oktober 2021
ISBN 9789083183640
NUR 770

Vertalers: Mayke Smit | maykesmit.nl
Pasha Elstak | pasoscoaching.nl
Redactie: Barbara Trappenburg | schrijflab.com
Ontwerp en opmaak: Sandra Klercq | studioeight.nl

Contact met de uitgever | contact@hetnoorderlicht.com

Originele titel: The art of Holding Space van Heather Plett | met ISBN 978-1-989603-47-5
© 2020 Heather Plett

Published in Canada: Page Two publishers | pagetwo.com

Distributed in Canada: by Raincoast Books

Distributed in the US: and internationally by Publishers Group West, a division of Ingram

Er is alles in het werk gesteld om contact op te nemen met de houders van auteursrechten voor het werk dat in dit boek is gereproduceerd.

Alle rechten voorbehouden
Uitgeverij Het Noorderlicht | hetnoorderlicht.com

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, door middel van druk, fotokopieën, geautomatiseerde gegevensbestanden of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor mijn dochters, Nicole, Julie en Madeline
die mij elke dag weer nieuwe dingen leren.

En voor mijn zoon, Matthew, wiens geboorte
en overlijden mij op dit pad heeft gebracht.

Inhoudsopgave

Voorwoord van de vertalers	7
Voorwoord van de uitgever	11
Inleiding	13

deel 1: de basisprincipes van holding space

1 Wat is holding space?	21
2 Liminal space	33
3 De essentiële elementen van holding space	43
4 Wat jou begeleidt en ondersteunt	69
5 Het verfijnen van je container	83
6 Holding space kapen	93
7 Wanneer dichtbij te dichtbij komt	101
8 Problematisch gedrag	111
9 Liminal space omzeilen	119

deel 2: de container versterken

10 Je energetische membraam	133
11 Energetische membramen in relaties met anderen	143
12 Cirkels van Vertrouwen	155
13 De spiraal van authenticiteit	165
14 Herkennen van schokdempers	189
15 Holding space en jouw onvervulde behoeften	197

16	Oefeningen die de container versterken	205
17	Ons lichaam en holding space	215
18	Anderen toestaan om je kom te zijn	221
19	De schaduw	231

deel 3: holding space voor gevorderden

20	Van safe space naar brave space	241
21	Macht begrijpen	257
22	Privilege, onderdrukking en intersectionaliteit	265
23	Holding space op het kruispunt	281
24	Wanneer er een conflict is	293
25	De cirkel als container	307
26	Op zoek naar soevereiniteit	313
27	Holding space voor menselijke evolutie	321

	Dankwoord	327
	Over de auteur	331
	Noten en bibliografie	333
	Over de vertalers	340
	Welkom in het veld van Het Noorderlicht	343

Voorwoord van de vertalers

Holding space. Weet je nog wanneer jij er voor het eerst mee in aanraking kwam?

Pasha had het geluk om begin 2020 een driedaagse workshop van Heather Plett te kunnen bijwonen in Camperduin (N-H). Hoewel zij al bekend was met het concept van holding space, was het ervaren van de cirkel, het vormen van een community en het leren over holding space een enorm leerzaam en verrijkend proces voor haar. Iets waar je in kunt leunen, als je de moed hebt. Mayke hoorde datzelfde jaar voor het eerst over holding space en Heather Plett bij de groep Rake Vragen-coaches waar zij deel van uitmaakte. Een aantal was er razend enthousiast over. Maar is holding space houden niet al iets wat we automatisch doen als coaches? Wat zou een training of een boek daarover dan nog meer op kunnen leveren? dacht Mayke. Toch maakte het enthousiasme van de anderen haar nieuwsgierig ...

Toen ieder van ons in de winter van 2020 - te midden van de coronapandemie - door uitgeverij Het Noorderlicht werd benaderd om het boek *The art of holding space* te vertalen naar het Nederlands, waren we er allebei direct voor in om dit avontuur aan te gaan. Mayke had net het vertaalproces van haar eigen boek naar het Engels doorstaan en was heel benieuwd te ervaren hoe het zou zijn om dit keer een boek vanuit het Engels te vertalen naar haar moedertaal en tegelijkertijd de inhoud ervan dubbel en dwars tot zich te kunnen nemen. En Pasha had – nu zij Heather en haar werk persoonlijk had meegemaakt, met daarbij nog haar kennis van de Engelse taal – het vertrouwen de subtiliteit van Heathers verhaal in de vertaling te kunnen ontsluiten.

We kenden elkaar alleen nog niet. De uitgeverij zorgde voor een eerste online ontmoeting. Vanwege de coronamaatregelen verkenden we elkaar en onze weg in het vertaalproces daarna verder ook online. Het boek, het concept van de reis door liminal space, het overgaan van Verhaal A naar Verhaal B, het niet-weten, het paste allemaal naadloos in wat er niet alleen bij ons, maar ook in de rest van de wereld gebeurde.

We werden een geolied team, waarbij we samen oplossingen bedachten waar ieder van ons alleen niet op was gekomen. Heather kon ons met haar ontboezemingen verrassen en we leerden elkaars voor- en afkeuren kennen van bepaalde woorden en thema's, wat regelmatig leidde tot lachsalvo's. Bij de laatste sessie zouden we elkaar voor het eerst live gaan treffen om samen te proosten op het afgelopen half jaar, maar helaas gooide opnieuw corona roet in het eten. We blijven dus boeZoom-vriendinnen!

Mayke over holding space

'Hoe anders kunnen dingen dus lopen dan je van tevoren hebt gedacht. Ik moest terugkomen op mijn eerste aanname dat we als coaches al vanzelf holding space bieden in ons werk. Want ik had me nog eerder niet gerealiseerd hoeveel lagen holding space kan hebben. Ook de maatschappelijke thema's die Heather aanraakt, hebben me veel bewuster gemaakt en diep geraakt als ik besef wat een bevoorrechte vrouw ik ben in de westerse wereld. Omdat ik als klein kind een paar jaren in de Verenigde Staten heb gewoond en familie heb in onder andere Canada, voelde ik via Heather ook weer meer verbinding met de inheemse mensen daar. Haar oproep om collectief holding space te bieden

aan een betere wereld heeft mijn ogen nog verder geopend en mijn bereidheid om daaraan bij te dragen, versterkt.'

Pasha over holding space

'Ik geloof, net als Heather, dat er meer nodig is van dit werk. En dat is niet makkelijk, in deze tijd waarin ons hoofd ons nog steeds leidt. Ik geloof dat we naar nieuw leiderschap toe moeten groeien. Leiderschap voor de 21ste eeuw. Waar voorheen leiderschap ging over macht, geld, kennis en informatie, gaat het in de 21ste eeuw over leiderschap met het hart. En ik geloof dat het beoefenen van holding space houden daar wezenlijk aan kan bijdragen. Ik hoop dat veel mensen het boek en de lessen tot zich nemen en tevoorschijn komen als een leider vanuit het hart. Als we samen een community van holding space-houders creëren, is dat goed voor ons welzijn en dat van de wereld. En dat is wat er nodig is.'

Over de vertaling

Holding space houden op zichzelf is al complex werk. Het vertalen van het boek en de termen die Heather gebruikt, zijn niet minder complex. We hebben in de vertaling zo zorgvuldig mogelijk gewerkt, om trouw te blijven aan Heathers werk, haar verhaal en haar context. Niet alleen hebben we haar woorden vertaald, maar we hebben hiermee ook haar werk van de ene taal en cultuur naar de andere gebracht. Een aantal woorden en termen hebben we onvertaald gelaten, in de verwachting dat deze woorden hun weg zullen vinden in de Nederlandse taal en gangbare termen zullen worden. Voor de andere termen hebben we de betekenis zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke bedoeling gehouden. Waar dat ons nodig leek, hebben we termen toegelicht.

Holding space is in het Engels een werkwoord. In het Nederlands gebruiken we het eerder als zelfstandig naamwoord. Welk werkwoord daar bij past, is voor ieders eigen voorkeur. Wij hebben gekozen voor 'houden' (het werk doen), 'bieden' (het faciliteren ervan) en 'maken' (de ruimte ervoor openen). Dat voelde voor ons het meest passend. Daarnaast zijn termen als *liminal space*, *safe space* en *brave space* ook onvertaald gebleven. Voor de leesbaarheid hebben wij 'hij' gebruikt, waar ook andere genderidentiteiten gelezen kunnen worden.

Voor ons is de vertaling een reis door liminal space geweest, met alles wat daarbij komt kijken: weerstand, reflectie, irritatie, ongemak, verbazing, inzichten, verwachtingen, hoop.

‘Heather heeft een heel persoonlijk, diepgaand boek geschreven over *the art of holding space*. Dat het een kunst is, dat hebben wij in het vertalen zeker mogen ervaren. Heather neemt je op verschillende lagen mee de diepte in. Ze beschrijft uitgebreid en zorgvuldig over hoe haar eigen ervaringen haar hebben doen beseffen wat ervoor nodig is om holding space te maken en te houden. Voor anderen, maar zeker ook voor jezelf.’ - Pasha

‘Een aantal van de inzichten en oefeningen uit het boek heb ik tijdens het vertaalproces direct doorgegeven en toegepast in mijn werk als coach, trainer en intervisiebegeleider, en dus eveneens ervaren hoe goed die kunnen werken. Ik wens iedereen een hele mooie reis toe bij het lezen van dit boek. Er staat een hele community achter je.’ – Mayke

Mayke Smit en Pasha Elstak

Den Haag/Amsterdam, juli 2021

Voorwoord van de uitgever

Het werk dat we doen als uitgeverij kun je voor een deel omschrijven als het holding space houden voor auteurs die hun levensverhaal in de wereld willen brengen. Het verhaal dat Heather te delen heeft met ons is prachtig en belangrijk. We hebben het daarom met veel liefde, inzet en aandacht ook in onze wereld van de Nederlandse taal gebracht.

Het realiseren van de vertaling van Heathers boek vanuit het Engels naar het Nederlands was in zekere zin ook als het weven van een wandkleed, de metafoor die Heather gebruikt voor het concept holding space in haar inleiding.

Het team van initiator Siets Bakker, vertalers Mayke Smit en Pasha Elstak, redacteur Barbara Trappenburg, vormgeefster Sandra Klercq en vier meelezers Ine Ruijfkroon, Sonja van Bouchaute, Chi-Ling Chu en Sander Galjaard, hebben samen dit boek geweven. Door ieders bijdrage ontstond dit mooie boek met zijn prachtige contouren, diepte, kleur en helderheid.

Natuurlijk gaat als laatste onze grote dank uit naar Heather Plett die ons het vertrouwen schonk haar boek te vertalen en in Nederland en België uit te brengen. We wensen je veel leesplezier en groei in je vermogen holding space te houden.

Michiel van der Ham

Inleiding

De eerste keer dat ik de term *holding space* hoorde, was op het Authentic Leadership in Action (ALIA) Summer Institute in Canada, in juni 2010. Ik kwam er aan in een complexe mix van gevoelens van gebrokenheid, wanhoop, angst, verlangen en hoop. Ik hunkerde naar genezing, verbinding, inspiratie en verlichting.

In die tijd was ik directeur van een non-profitorganisatie. Het was een uitdagende en veeleisende baan, waarin ik een team van zeventien medewerkers leidde dat net zo complex en (soms) uitdagend was. Ik was opgebrand en stond op het punt om te stoppen.

Een maand voordat ik naar ALIA ging, hadden mijn man en ik besloten dat ik nu eindelijk aan de beurt was om mijn baan op te zeggen en mijn eigen bedrijf te starten. Toen hij jaren daarvoor zijn baan opzegde om naar de universiteit te gaan, was de afspraak dat hij kostwinner zou zijn zodra hij weer stabiel werk had. Het duurde langer dan verwacht, maar uiteindelijk had hij een tijdelijke baan die leek te leiden tot iets vast.

Maar een week na ons besluit kreeg mijn man een inzinking door iets dat op het werk gebeurde. Depressie en angst overvielen hem en hij kon niet werken. Gedurende ons hele huwelijk kampte hij al met een psychische aandoening. Dit was een herhaling van een eerdere episode vlak voor de geboorte van ons eerste kind. Net als toen eindigde het met een zelfmoordpoging die hem op de psychiatrische afdeling van het ziekenhuis deed belanden.

Als gevolg daarvan raakte hij zijn tijdelijke baan kwijt en waren wij terug bij af, waar ik vast zat in een baan die inmiddels alle energie en optimisme uit me zoog. Met een hypotheek te betalen en drie kinderen te voeden, had ik weinig opties.

In die gemoedstoestand kwam ik bij ALIA terecht. Ik overtuigde mijn baas om me eraan deel te laten nemen: ik moest er even uit om niet aan mijn overweldigende leven te hoeven denken, en, als ik toch in deze baan moest blijven, had ik iets nodig om me te inspireren zodat ik mijn energie weer in goed leiderschap kon steken.

Tijdens het diner op de openingsavond stond Michael Chender, een van de oprichters van ALIA, op om te spreken. Zijn openingswoorden waren: 'Dit is de plek waar je komt als je bang bent, pijn hebt of je gebroken voelt.' Ik begon te huilen. Met die woorden opende hij een ventiel op de snelkookpan die mijn leven was geworden. Ik kon eindelijk ademen. Hij zei verder dat ALIA een plek was waar je kwetsbaar kon zijn en de waarheid kon vertellen, waar ieder van ons had afgesproken zijn best te doen om niet te oordelen over elkaar.

Ik weet niet of Chender de term *holding space* gebruikte in zijn toespraak, maar hij beschreef zeker wat ik er later onder verstond. Ik weet *wel* dat ik de term die week ergens anders hoorde, en het brak mijn leven open op een manier die ik nooit had kunnen voorzien. Degenen die erover spraken hadden het over iets waar ik mijn hele leven naar had verlangd, maar waarvan ik niet wist hoe ik dat kon uitdrukken. Ik had het zelfs aan anderen aangereikt, maar wist niet hoe ik het aan mezelf moest geven.

Ik heb die week veel vrienden gemaakt van wie er nog steeds een paar tot mijn favoriete mensen behoren. Deze mensen spraken mijn taal, worstelden met dezelfde vragen waarmee ik worstelde en kozen voor een authentiek, openhartig leven. Ik had nog nooit zo'n omgeving meegemaakt, waar mensen een bewuste intentie hadden met de wijze waarop ze gesprekken voerden,

grote vragen stelden en omgingen met gebrokenheid en ongemak. Ik had het gevoel dat ik eindelijk thuis was gekomen.

Voordat ik die bijeenkomst verliet, wist ik dat ik het soort werk had gevonden - en het soort mensen - waaraan ik de rest van mijn leven wilde wijden.

Vier maanden later stopte ik eindelijk met die baan. Ons leven was nog niet stabiel (mijn man had nog steeds geen vaste baan), maar ik kon niet langer wachten. Het werk dat ik ging creëren kwam voor mij dichterbij een roeping dan ooit. Ik verzilverde het spaargeld voor mijn pensioen en hoopte en bad dat ik mijzelf en mijn familie er uiteindelijk mee zou kunnen onderhouden.

Een week nadat ik met mijn baan was gestopt, reisde ik naar Ontario om *The Circle Way* met Christina Baldwin* te leren. Toen ik haar boek tien jaar eerder had gelezen, had ik het gevoel dat ze een kaars aanstak op een voor mij donkere plaats. In die tijd zat ik in een nog geestdodendere baan bij de overheid, waar ik te maken had met een toxische leiderschapsomgeving. Toen we elkaar ontmoetten, vertelde ik haar dat het cirkelwerk een sleutel bood tot het werk dat ik voor de rest van mijn leven moest doen.

Die week met Baldwin verstevigde de ervaring van ALIA en leerde me de diepere betekenis van holding space. Er was geen weg terug, ik was helemaal om. Precies zoals ik verwachtte, veranderde het cirkelwerk mijn leven.

Vanaf die tijd bij ALIA, heb ik me steeds verder verdiept in wat holding space betekent. Ik ken de exacte oorsprong ervan niet (alhoewel ik in het laatste hoofdstuk een interessante theorie daarover zal geven), maar de meeste mensen die ik het vraag wijzen in twee richtingen.

De mensen die ik bij ALIA ontmoette die de term gebruikten, wijzen in de richting van Harrison Owen. Owen is een leraar en facilitator die het Open Space-concept heeft ontwikkeld, een begeleidingsmethode waar deelnemers autonomie en controle hebben over wat er wordt besproken, welke richting de agenda uitgaat, en hoe ze zullen participeren. In plaats van het gesprek te controleren of te sturen, bieden facilitators in deze methode holding space voor wat uit de groep naar voren wil komen. Het faciliteren van een Open Space-dialoog vereist dat de facilitator veel vertrouwen heeft in zichzelf en in de groep. Het is niet iets wat goed gedaan kan worden als je nerveus bent of te veel op controle gericht.

* Christina Baldwin en Ann Linnea zijn de grondleggers van deze methode, waarin dialoog wordt bevorderd door zitting te nemen in een kring. Deze cirkelbijeenkomsten worden binnen een bepaalde structuur gehouden, waarbij oor en oog voor elkaar, en leiderschap in elke stoel, centraal staan. [Noot van de vertalers.]

In zijn boek *Open Space Technology: A User's Guide* beschrijft Owen holding space als een van de rollen van de facilitator:

De taak van 'holding space and time' past niet netjes binnen een precieze taakomschrijving of eenduidige specificering van taken. Het is een contextafhankelijke rol, die afhangt van hoe goed je de vergaderomgeving kunt lezen, van een duidelijk gevoel van eigenwaarde en bestemming, en van het vermogen om sensitief en innovatief te reageren. Als de rol goed wordt uitgevoerd, manifesteert die volgens mij de essentiële kwaliteiten van een goede facilitator: totale aanwezigheid en absolute onzichtbaarheid.

'Holding space and time' vraagt van je dat je in die ruimte en tijd zoveel als mogelijk volledig aanwezig bent, beschikbaar, open, eerlijk en zonder eigen agenda, behalve voor het behoeden en respecteren van de tijd en de ruimte.¹

Toen ik Owen onlangs benaderde om hem te laten weten dat ik hem noemde bij de vraag over de afstamming van het concept, was zijn korte reactie: 'Eigenlijk denk ik dat het misschien teruggaat tot 1200 v. Chr. in China. Tao Te Ching ... of wat dan ook.' Met andere woorden, hij heeft er geen belang bij om het te claimen.

Anderen in het onderwijsveld wijzen naar Donald Winnicott. Hij sprak de woorden voor het eerst in zijn boek *The Child, the Family, and the Outside World*², dus het is mogelijk dat Owens werk werd beïnvloed door Winnicott. Winnicott had het echter normaal gesproken over *holding* in plaats van holding space, dus misschien was het een voorloper. In het werk van Winnicott is holding wat leraren en ouders doen als ze een veilige en ondersteunende omgeving voor kinderen creëren om te leren, zonder de autonomie en individualiteit van die kinderen aan te tasten.

Winnicott en zijn vrouw gebruikten de term holding om te verwijzen naar de ondersteunende omgeving die een therapeut voor een cliënt creëert. Het concept kan worden vergeleken met het verzorgende en

zorgzame gedrag van een moeder naar haar kind dat leidt tot een gevoel van vertrouwen en veiligheid. Winnicott geloofde dat deze "holdingomgeving" van cruciaal belang was voor de therapeutische omgeving en kon worden gecreëerd door de directe betrokkenheid van de therapeut bij een cliënt. Winnicott geloofde ook dat asociaal gedrag zich ontwikkelde als iemand in zijn kindertijd verstoken was gebleven van een holdingomgeving en te maken had gehad met onveiligheidsgevoelens³.

Hoewel ik minder kennis heb van het werk van Winnicott dan van de leer van Owen, denk ik dat het waardevol is om na te denken over de invloeden vanuit het onderwijs op dit concept. De toevoeging vanuit het onderwijs houdt in dat het bieden van holding space niet alleen gaat over het betrachten van terughoudendheid terwijl iemand vastzit; het gaat over het creëren van een gezonde omgeving waar op een natuurlijke manier ruimte is voor groei en ontwikkeling. Wanneer we dit als essentieel onderdeel van de formule zien, kan het de manier veranderen waarop we beschikbaar zijn, en waar we restricties plaatsen en grenzen stellen als er geen groei is.

Zoals we in de komende hoofdstukken zullen zien, is het concept van holding space een soort wandkleed dat geweven is met een heleboel draden die elk een verhaal vertellen. Het kan zowel een heel eenvoudig concept zijn (dat wil zeggen: ik bied je holding space als ik heel geconcentreerd naar je verhaal luister) als een heel complex concept (dat wil zeggen: holding space voor systemische veranderingen of bij rassendiscriminatie). Het is iets wat je voor jezelf kunt doen, voor een vriend, voor een gemeenschap of voor een grote menigte. Als ik het concept van holding space benader, dan benader ik het eerder als een *onderzoek* dan als een *expertise*. Het is niet iets om te beheersen, maar eerder iets wat ik de rest van mijn leven zal blijven onderzoeken. Het is gelaagd, en ik vertrouw erop dat iedereen die het ook onderzoekt een laag zal toevoegen aan het collectieve begrip. Net zoals ik nuances kan aanbrengen die Owen of Winnicott niet in hun werk hebben opgenomen, zul *jij* nuances aanbrengen die ik in mijn werk nog niet ben tegengekomen.

We weven dit wandkleed samen en voegen onze verhalen en ideeën toe, om zo contour, diepte, kleur en helderheid aan te brengen. Ik ben hier misschien

eerder aangekomen dan jij, maar breng het vooral verder. Dit is evoluerend werk en ik hoop dat dit boek nieuwe deuren zal openen voor de verdere ontwikkeling ervan.

Laten we beginnen met weven ...

DEEL 1

de basisprincipes van
holding
space

1

Wat is holding space?

Onze moeder lag op sterven. We wisten dat. We hoopten dat we nog wat tijd samen zouden hebben maar ze ging snel achteruit.

Die maandagochtend belde ik vanaf mijn werk aan de universiteit mijn broer Brad. Hij was op dat moment bij haar. 'Zal ik nu komen?' vroeg ik. 'Dat lijkt me een goed idee', antwoordde hij. Onderweg haalde ik mijn zus Cynthia op. Samen reden we naar de plek waar mijn moeder woonde met de man met wie ze na het overlijden van mijn vader was getrouwd. Dwight, mijn andere broer, kwam ook.

In de buurt van mama's huis zagen Cynthia en ik een Amerikaanse zeearend in een boom. Hij keek naar ons. Later vertelde een van mijn studenten dat volgens inheemse spiritualiteit een arend - die hoger vliegt dan welke vogel ook - onze gebeden naar God brengt.

Ik kan me niet herinneren dat we ooit hadden afgesproken dat we thuis voor onze moeder zouden zorgen. Het was voor ons allemaal vanzelfsprekend

Over de auteur

Heather Plett is een internationale spreker, facilitator en medeoprichter van het *Centre for Holding Space* in Canada. Vanuit zes continenten hebben mensen deelgenomen aan haar Holding Space Practitioner

Programs en workshops, die zij over de hele wereld online en live geeft. Haar publicaties over het onderwerp holding space zijn verschenen in onder meer de *Harvard Business Review* en *Grist magazine* en zijn geciteerd in meerdere boeken en curricula voor verpleegkundigen, hospicemedewerkers, yogadocenten, facilitators en aalmoezeniers. Ze woont in Winnipeg, Manitoba, Canada, met haar drie dochters.

Lees meer op www.heatherplett.com.

Over de vertalers

Mayke Smit

Oorspronkelijk opgeleid en werkzaam als jurist, is Mayke Smit (1968) al vele jaren zelfstandig trainer en coach, werkend vanuit het gedachtengoed van Systemisch werk, waarin zij meerdere opleidingen volgde. Ze begeleidt professionals in hun persoonlijke groei en teams in transformatieprocessen. Zij is erkend intervisiebegeleider voor advocaten en mediators en geeft trainingen Systemisch werken voor mediators.

Mayke schreef meerdere boeken:

Los (2014) – een roman over echtscheidingsverwerking;

Dynamieken ontrafeld aan de mediantafel (2020)/*Unraveling Dynamics in Mediation* (2020).

En met haar moeder Alice Altink schreef ze:

Van je moeder moet je het hebben, van je dochter kun je het krijgen (2019)

Ins & Outs van het Moeder-Dochter-gesprek (2019)

www.maykesmit.nl

Pasha Elstak

Pasha Elstak (1971) is opgeleid in Communicatiewetenschappen en Engelse taal- en literatuurstudies.

Sinds 2013 combineert zij haar werk bij de gemeente Amsterdam met training en coaching voor individuen en teams op het gebied van gedrag, leiderschap en effectiviteit, vanuit systemisch perspectief. In de bijna 15 jaar dat ze voor Amsterdam werkt, heeft ze zich gespecialiseerd in project-, proces- en programmamanagement. Deze kennis en ervaring vulde ze aan met diverse systemische coach- en trainersopleidingen. Daardoor weet ze in haar benadering moeiteloos de verbinding te maken tussen het bedrijfsmatige en het systemische en maakt zij het systemisch werk hanteerbaar en toepasbaar. Pasha heeft een lange ervaring in, en een sterke drive voor persoonlijke en leiderschapsontwikkeling, met een scherp oog voor diversiteit en inclusie. Ze is een van de grondleggers van het ontwikkelprogramma 'Leiderschap voor de 21ste eeuw', dat als doel heeft leiders van nu te ondersteunen en te prikkelen met nieuwe vaardigheden en nieuwe manieren van kijken naar en luisteren in organisaties.

www.pasoscoaching.nl

Welkom in het veld van Het Noorderlicht

Het Noorderlicht heeft een bijzondere plek in de wereld van systemisch werk, persoonlijke ontwikkeling en coaching. Ontstaan uit het werkveld hebben we de afgelopen twintig jaar tientallen prachtige boeken uitgebracht in co-creatie met diverse specialisten. We organiseren geregeld succesvolle workshops waarin we de kennis uit onze boeken verdiepen en in de praktijk brengen. Dat doen we met auteurs en een keur aan professionals uit diverse vakgebieden. Het Noorderlicht blijft diepgeworteld in de passie om met jou als lezer kennis te delen, je te inspireren en je aan te zetten om 'meters maken' op het gebied van systemisch werk, persoonlijke groei en bewustwording.

Een deel van de boeken en workshops in onze webshop zijn door ons zelf ontwikkeld. Daarnaast hebben we een brede selectie gemaakt van boeken die vaak gebruikt worden bij diverse opleidingen en favoriet zijn bij de auteurs, professionals en opleiders die verbonden zijn met Het Noorderlicht.

Onze webshop is dé plek om je boeken te kopen en gave workshops te volgen. Door onze unieke plek kunnen we te gekke combinaties maken van auteurs, opleiders en professionals met een ruime selectie aan boeken en workshops. Verdiep je en laat je inspireren door interviews, podcasts en meer. Kijk verder op www.hetnoorderlicht.com.

Er zijn ook een groot aantal boeken in co-creatie met de auteurs vertaald naar het Engels & Spaans. Deze titels zijn wereldwijd verkrijgbaar via Amazon.

Meer informatie en contact:
contact@hetnoorderlicht.com
www.hetnoorderlicht.com